ฉลากบอกความจริงได้แค่ไหน? กับสารเพิ่มประสิทธิภาพพืชและสารปรับปรุงดิน

กฤดิกร แจ่มตระกูล
นักประชาสัมพันธ์

ฉลากเปรียบเสมือน "บัตรประจำตัว" ของสินค้า สินค้าทางการเกษตรก็เช่นกัน เกษตรกรต้องตัดสินใจซื้อจากสิ่งที่ฉลากบอก เพราะในท้องตลาดมีสินค้าเกษตรกลุ่มหนึ่งที่ไม่ใช่ปุ๋ย และไม่ใช่วัตถุอันตรายตามกฎหมายว่าด้วยวัตถุอันตราย เช่น สารจับใบ สารไคโตซาน สารสกัดจากสาหร่าย กรดอะมิโนสำหรับพืช และสารปรับปรุงดิน เกษตรกรใช้สินค้าเหล่านี้กันอย่างแพร่หลาย แต่บนฉลากมักอวดอ้างว่าช่วยให้ดินดีขึ้นหรือพืชโตเร็ว ทั้งที่ไม่สามารถทดสอบพิสูจน์ได้ว่าเป็นจริงตามที่โฆษณาหรือไม่? สินค้ากลุ่มนี้ไม่มีกฎหมายฉบับใดควบคุมโดยตรง

สคบ. อาศัยอำนาจตามมาตรา 30 และมาตรา 31 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 กำหนดให้ "ผลิตภัณฑ์สารเพิ่มประสิทธิภาพพืช" และ "ผลิตภัณฑ์สารปรับปรุงดิน" เป็น สินค้าที่ควบคุมฉลาก หลักการสำคัญคือ ข้อความบนฉลากต้องตรงต่อความเป็นจริง ไม่ทำให้ผู้ซื้อเข้าใจผิดเกี่ยวกับสาระสำคัญของสินค้า **ฉลากที่ดีต้องระบุ** (1) ข้อมูลสินค้า ได้แก่ ประเภทหรือชนิดสินค้า ชื่อทางเคมีหรือชื่อสามัญ (ถ้ามี) สรรพคุณ และปริมาณสารสำคัญ โดยสินค้าที่ไม่ใช่ของเหลวให้ระบุเป็นร้อยละ ส่วนของเหลวให้ระบุความเข้มข้นเป็นน้ำหนักต่อปริมาตร (2) ข้อมูลผู้รับผิดชอบ ได้แก่ ชื่อหรือเครื่องหมายการค้าที่จดทะเบียนในประเทศไทยของผู้ผลิต หรือผู้นำเข้า ประเทศที่ผลิต และสถานที่ตั้ง (3) ข้อมูลการใช้งาน ได้แก่ อัตราส่วน ขั้นตอน วิธีใช้ วิธีเก็บรักษา อาการเกิดพิษและวิธีแก้พิษเบื้องต้น (4) ข้อมูลความปลอดภัย ได้แก่ คำเตือนและข้อห้ามใช้ ซึ่งต้องใช้ตัวอักษรใหญ่กว่าข้อความอื่นและสีตัดกับพื้น (5) ข้อมูลเชิงพาณิชย์ ได้แก่ ปริมาณหรือน้ำหนักสุทธิ วันเดือนปีที่ผลิต วันหมดอายุ (ถ้าสินค้ามีอายุการใช้งาน) และราคาเป็นเงินบาท

โดยฉลากต้องระบุข้อความนี้ **"ผลิตภัณฑ์นี้ไม่จัดเป็นปุ๋ยตามกฎหมายว่าด้วยปุ๋ย และวัตถุอันตรายตามกฎหมายว่าด้วยวัตถุอันตราย หรือสารป้องกันกำจัดศัตรูพืช"** ด้วยตัวอักษรมีความสูงไม่ต่ำกว่า 5 มิลลิเมตรและสีข้อความตัดกับพื้น ข้อความนี้ช่วยให้ผู้ซื้อรู้ว่าสินค้าไม่ใช่ปุ๋ยและไม่ใช่ยาฆ่าแมลง

สรุปได้ว่า "ฉลากที่ดี" ต้องมีความจริงครบถ้วนและข้อมูลที่ชัดเจน ต่อไปหากผู้บริโภคเห็นการโฆษณาสินค้าว่าเป็น "อาหารเสริมให้พืช" หรือ "สารบำรุงดิน" เราคงต้องพลิกอ่านฉลากดูว่ามีข้อมูลให้มาครบตามกฎหมายหรือไม่ การอ่านฉลากอย่างมีวิจารณญาณเป็นทักษะของผู้บริโภคที่ใช้ได้ตลอดชีวิต ไม่ว่าจะซื้อสินค้าหรือบริการใดก็ตาม ทั้งนี้หากผู้บริโภคมีข้อสงสัยเกี่ยวกับสินค้าและบริการติดต่อสอบถามได้ที่สายด่วน สคบ. 1166 และหากถูกละเมิดสิทธิ์สามารถร้องเรียนได้ที่ www.ocpb.go.th

ประกาศคณะกรรมการว่าด้วยฉลาก เรื่อง ให้ผลิตภัณฑ์สารเพิ่มประสิทธิภาพพืชและผลิตภัณฑ์สารปรับปรุงดินเป็นสินค้าที่ควบคุมฉลาก